

Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2019¹

Vojko Urbas²

V prispevku so prikazani podatki o kriminaliteti, ki jo je v letu 2019 obravnavala slovenska policija, pa tudi spremembe in dejavniki, ki so vplivali na njeno delo. Statistični podatki zajemajo samo policiji znana, torej prijavljena in odkrita kazniva dejanja. Prednostne naloge slovenske policije na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kriminalitete so bile v letu 2019 usmerjene v hujše oblike kaznivih dejanj z različnih področij kriminalitete, predvsem v kazniva dejanja zoper najvišje varovane človekove pravice in svoboščine, kazniva dejanja z veliko materialno škodo oziroma protipravno premoženjsko koristjo, nezakonite migracije, terorizem in kibernetno kriminaliteto. V letu 2019 je policija obravnavala 54.867 kaznivih dejanj, za katera je vložila kazensko ovadbo ali poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe, kar je najmanj v zadnjih desetih letih. Desetletno povprečje je 75.510 kaznivih dejanj. S tem se nadaljuje padanje števila obravnavanih kaznivih dejanj, ki se je začelo leta 2014. Preiskanost kaznivih dejanj v letu 2019 je bila 50,2-odstotna, kar je v večletnem povprečju, delež kaznivih dejanj, ki jih je policija odkrila z lastno dejavnostjo, pa je bil 14,3-odstoten in je prav tako v večletnem povprečju. Največji delež obsega splošna kriminaliteta, kar 85,3 % vseh kaznivih dejanj. Gospodarska kriminaliteta obsega 14,7 % kriminalitete, organizirana kriminaliteta pa 1,5 %. Kaznivih dejanj, ki so jih storili mladoletni storilci, je 2,5 % vseh kaznivih dejanj. Pri zapisovanju statističnih podatkov so se v letu 2018 uvedle nekatere metodološke spremembe, kar vpliva na to, da posamezni podatki niso enaki kot podatki, navedeni v predhodnih letnih poročilih, toda to ne vpliva na njihovo primerljivost. Na stanje kriminalitete v letu 2019 je vplivalo mnogo dejavnikov; med najpomembnejše lahko prištejemo povečano število migracij, ki na eni strani zaposlujejo policiste z upravnimi postopki, na drugi strani pa je policija čedalje pogosteje odkrivala tihotapce migrantov, ki delujejo kot združbe. Čedalje večji vpliv na stanje kriminalitete imata tudi vseprisotna digitalizacija in hiter tehnološki razvoj, ki z možnostjo anonimizacije uporabnikov, mednarodno prepletenostjo komunikacij in veliko količino digitalnih podatkov močno vplivata na delo policije na področju preiskovanja kriminalitete, še posebno ob odsotnosti ustreznih pooblastil. Slovenska policija je v letu 2019 še naprej razvijala kriminalistično preiskovalno dejavnost z intenzivnim usposabljanjem kadrov na različnih področjih, veliko sredstev pa je bilo namenjenih tudi za posodobitev tehnične opreme. Zavedajoč se mednarodnih razsežnosti kriminalitete in globalnih vzrokov, ki vplivajo nanjo, je policija veliko truda vlagala v mednarodno sodelovanje in krepitev odnosov s partnerskimi državami v regiji in širše.

Ključne besede: kriminaliteta, Slovenija, kazniva dejanja, preiskanost, kriminalistična policija

UDK: 343.3/.7(497.4)"2019"

1 Metodološka pojasnila

V članku so predstavljeni in komentirani statistični podatki o kriminaliteti v Republiki Sloveniji za leto 2019. V Letnem poročilu o delu policije za leto 2019 (v nadaljnjem besedilu: letno poročilo) so predstavljeni statistični podatki, večinoma pridobljeni iz aplikacije Statistika – Dinamična poročila – Letna poročila – nova metodologija (v nadaljnjem besedilu: aplikacija Statistika). Pri statističnih podatkih, ki niso bili pridobljeni iz aplikacije Statistika, so navedeni viri in datumi pridobitve. Posamezne tabele in grafi, pri katerih so

potrebna posebna metodološka pojasnila, so označeni z zvezdico, pojasnila pa so navedena pod njimi. Oznaka »0« v tabelah pomeni, da pojav ni bil evidentiran, oznaka »–« pa pomeni, da pojava ni več mogoče beležiti ali se ni beležil (zakonske spremembe ali sprememba metodologije evidentiranja). Vse tabele in grafi so narejeni s sistemskim orodjem SQL Server Reporting Services. Za letno poročilo 2019 so bili statistični podatki vsem enotam dostopni 18. februarja 2020.

V letu 2018 se je pri zapisovanju statističnih podatkov v policiji spremenila metodologija prikazovanja podatkov, zaradi česar se podatki za pretekla leta, navedeni v tem članku, lahko razlikujejo od istovrstnih podatkov, navedenih v prejšnjih letnih poročilih. Navedeno dejstvo ne vpliva na medsebojno primerljivost teh podatkov.

Prva novost spremenjene metodologije je, da policija statističnih zbirk podatkov za letno poročilo v aplikaciji

¹ Pri pripravi gradiva so sodelovali vodje sektorjev, centrov in oddelkov ter drugi zaposleni na Upravi kriminalistične policije Generalne policijske uprave in v Službi generalnega direktorja policije na Generalni policijski upravi.

² Vojko Urbas, direktor Uprave kriminalistične policije, Generalna policijska uprava, Slovenija. E-pošta: vojko.urbas@policija.si

Statistika ne zamrzuje več, ampak so vsi statistični podatki za vsa leta zajeti v drugem februarškem ponedeljku. To pomeni, da so za statistične podatke iz preteklih let upoštevani vsi poravki in morebitni poznejši vnosi.

Pomembna novost je tudi prehod na prikazovanje gibanja statističnih podatkov v daljšem času, najpogosteje so navedeni podatki za pet ali deset let. Dveletnih primerjav statističnih podatkov (porastov ali upadov) policija ne navaja več. Nekateri podatki so sicer še prikazani za krajše obdobje, do česar je prišlo zato, ker se zapisujejo šele krajši čas, zaradi različnih zakonskih sprememb ali zaradi ročnega zbiranja podatkov.

Da bi se izognili popačenju statističnih podatkov, so prikazani vsi statistični podatki, tudi če vnos ni popoln. To velja zlasti za podatke o spolu, starosti in državljanstvu oseb.

Takšno prikazovanje statističnih podatkov omogoča opazovanje gibanja pogostosti obravnavanih varnostnih dogodkov v daljšem času oziroma trendov. Negativen trend pomeni, da se število dogodkov v daljšem obdobju manjša, pozitiven trend pa pomeni, da se njihovo število v daljšem obdobju povečuje.

Spremembe so nastale tudi na področju prikazovanja statističnih podatkov o kriminaliteti, saj se po novem statistični podatki prikazujejo po datumu prvega, ne več po datumu zadnjega zaključnega dokumenta policije.³ Zaključni dokument ima lahko obliko kazenske ovadbe ali poročila v dopolnitev kazenske ovadbe. Statistično so prikazana obravnavana kazniva dejanja, razen kaznivih dejanj s področja cestnega prometa.

Število kaznivih dejanj, ki se preganjajo na predlog in pri katerih je oškodovanec že ob podaji ovadbe odstopil od pregon na podlagi pisne izjave o umiku ali izjave o umiku predloga za pregon, je prikazano v posebni tabeli, ni pa všteto v skupno število obravnavanih kaznivih dejanj. V okviru obravnavane kriminalitete so prikazana kazniva dejanja, za katera je policija vložila kazensko ovadbo ali poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe. Preiskana kazniva dejanja so tista, pri katerih je bil osumljenec znan že ob prijavi ali odkritju kaznivega dejanja ali ga je policija pozneje odkrila.

Podatki prikazujejo število dejanskih, ne statističnih oseb, pri čemer je pomembno, da so se na področju kriminalitete že pred tem prikazovali podatki o dejanskem številu osumljenih in oškodovanih oseb. To pomeni, da je lahko posamezna oseba v posameznem obdobju (letu) osumljena enega ali več

kaznivih dejanj oziroma je oškodovana v enem ali več kaznivih dejanjih.

Prilagodilo se je tudi prikazovanje podatkov glede na pogostost pojavljanja, kar omogoča razvrščanje pojavov od najpogostejšega do manj pogostega. Aplikacija je podlaga za poročila vseh policijskih enot na vseh treh ravneh, s čimer so se želeli prikazati varnostni dogodki, ki jih je vsaka enota najpogosteje obravnavala in vplivajo na varnostne razmere na njenem območju.

Pri območnih geografskih prikazih (po policijskih upravah) so bili podatki policije kombinirani z zunanjimi viri podatkov, in sicer po naslednji metodologiji:

– število prebivalcev – vir: Statistični urad Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: SURS) – število prebivalcev, statistične regije (v nadaljnjem besedilu: SR), zadnji veljavni podatki na dan 1. julija 2019 (SURS, 2019). Preračun števila prebivalcev statističnih regij na policijske uprave (v nadaljnjem besedilu: PU) je potekal po metodi: PU Celje = koroška in savinjska SR z občinama Radeče in Bistrica ob Sotli, PU Koper = obalno-kraška in primorsko-notranjska SR, brez občine Cerknica; PU Kranj = gorenjska SR; PU Ljubljana = osrednjeslovenska in zasavska SR z občinami Cerknica, Ribnica in Kočevje; PU Maribor = podravska SR; PU Murska Sobota = pomurska SR; PU Nova Gorica = goriška SR; PU Novo mesto = jugovzhodnoslovenska in posavska SR brez občin Ribnica, Kočevje, Radeče in Bistrica ob Sotli;

– skupni preračun prebivalcev – vir: SURS – za policijske postaje Ljubljana Center, Ljubljana Šiška, Ljubljana Vič, Ljubljana Bežigrad in Ljubljana Moste, zadnji veljavni podatki na dan 1. julija 2018, je narejen tako, da so k prebivalcem Mestne občine Ljubljana prišteti prebivalci občin Dol pri Ljubljani, Škofljica, Ig, Brezovica, Horjul in Dobrova - Polhov Gradec (SURS, 2019);

– poslovni subjekti – vir: Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve – poslovni subjekti v Poslovnem registru Slovenije po statističnih regijah in po skupinah, stanje na dan 31. decembra 2018. V poslovne subjekte so vštete gospodarske družbe, zadruga, pravne osebe javnega prava, nepridobitne organizacije – pravne osebe zasebnega prava ter društva, niso pa zajeti samostojni podjetniki posamezniki in druge fizične osebe, ki opravljajo registrirane oziroma s predpisom določene dejavnosti. Preračun števila subjektov iz statističnih regij na policijske uprave je potekal po enaki metodologiji kot preračun števila prebivalstva (AJPEŠ, 2019).

V oklepajih so podatki za pretekla leta, pojasnila, viri in podobno. Podatki, izraženi v odstotkih, so zaokroženi na eno decimalno mesto.

³ Datum prvega zaključnega dokumenta ne določa vsebine, pri posameznem kaznivem dejanju pa je vedno prikazana zadnja vrednost.

Statistični podatki zajemajo samo kazniva dejanja, za katera je policija izvedela bodisi iz prijave bodisi z lastno dejavnostjo na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kriminalitete. Del kaznivih dejanj ostaja policiji neznan, zaradi česar govorimo o tako imenovanem temnem polju kriminalitete. Poleg kriminogenih dejavnikov na število kaznivih dejanj vpliva še mnogo drugih dejavnikov, od učinkovitosti policije in drugih organov pri odkrivanju kriminalitete, prednostnih nalog dela, pripravljenosti žrtev in oškodovancev za prijavo kaznivih dejanj do sprememb v kazenski materialni in procesni zakonodaji ipd. (Ferme in Kebe, 2012; Japelj, 2017, 2018; Kolenc, Kebe in Bukovnik, 2013, 2014; Lukan, 2007, 2008, 2009; Lukan in Kolenc, 2010).

Statističnih podatkov, objavljenih v tem članku in letnem poročilu policije, ni mogoče primerjati s statističnimi podatki v mednarodnem prostoru, saj so med državami velike razlike tako na področju kazenske zakonodaje kot na področju pravih statističnega evidentiranja in prikazovanja statističnih podatkov (Clarke, 2013). Bolj kot neposredni statistični podatki so tako primerljivi trendi gibanja kriminalitete (Killias et al., 2010). Dober kazalnik stanja na področju kriminalitete sta tudi kriminalitetna statistika Sveta Evrope European Sourcebook of Crime and Criminal Justice Statistics (Aebi et al., 2017) in statistika Evropske komisije Eurostat (Eurostat Statistics Explained, 2014), saj zajemata podatke držav članic Evropske unije, držav kandidatki ter držav Evropskega združenja za prosto trgovino (EFTE) in Evropskega gospodarskega prostora (EGP).

2 Splošno o dejavnosti za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kriminalitete

Tudi v letu 2019 je bilo največ dejavnosti namenjenih boju proti gospodarski, organizirani in premoženjski kriminaliteti.

Boj proti gospodarski kriminaliteti je že več let ena izmed prednostnih nalog policije, še zlasti na področjih z večjim tveganjem za pojav gospodarskih in korupcijskih kaznivih dejanj. Prednostno so se obravnavala kazniva dejanja, pri katerih so bile hudo kršene pravice delavcev in ranljivih skupin, ki jih je policija poleg tega tudi ozaveščala o njihovih pravicah. Ob tem policija ni zanemarjala premoženjske kriminalitete, ponovno pa je veliko naporov vložila v ozaveščanje in svetovanje.

Za delo policije je bilo pomembno sprejetje novele Zakona o kazenskem postopku (Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku [ZKP-N], 2019), na podlagi katere je policija v sodelovanju s pravosodjem pripravila obrazec za izdelavo individualne ocene ogroženosti žrtev oziroma oškodovancev. Pripravljene so bile tudi usmeritve za delo po-

licije v postopkih z žrtvami oziroma oškodovanci ter izvedena usposabljanja za kriminaliste in policiste.

Delo na področju odkrivanja in preiskovanja kriminalitete je precej drugačno kot v preteklosti. Živimo v digitalni družbi, kar lahko opazimo na vsakem koraku. Izreden tehnološki razvoj je v marsičem olajšal življenje slehernika, hkrati pa so sodobne tehnologije in digitalizacija prinesle spremembe pri delovanju storilcev, ki kibernetski prostor in digitalna orodja izrabljajo za izvajanje kaznivih dejanj. Čeprav kibernetski prostor ne priznava državnih meja, so nujni mednarodno sodelovanje, usklajeno delovanje policij različnih držav ter usposabljanje in posodabljanje opreme. Temelj sta hitra in učinkovita izmenjava informacij med različnimi deležniki ter sposobnost njihove obdelave, zato imajo čedalje večjo veljavo tudi kriminalističnoobveščevalni in analitični procesi, s katerimi se iz velike količine podatkov izberejo informacije, ki so pomembne za delo policije.

Zaradi mednarodne razsežnosti kaznivih dejanj prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države je pri preiskovanju ključno mednarodno sodelovanje s sosednjimi in drugimi državami, predvsem na območju Zahodnega Balkana, ter z Europolom, pri čemer ima pri posredovanju in vrednotenju informacij ter operativni podpori posameznih preiskav veliko vlogo Evropski center za boj proti nedovoljenim migracijam (angl. European Migrant Smuggling Centre – EMSC). Za učinkovito in uspešno omejevanje mednarodnega organiziranega kriminala je pomembno, da se Evropska unija (v nadaljnjem besedilu: EU) in njene države članice, mednarodne institucije in tretje države skupaj uprejo varnostnim grožnjam. Slovenska policija v okviru političnega cikla EU za boj proti hudim oblikam organiziranega mednarodnega kriminala sodeluje z državami članicami EU in Europolom pri izmenjavi informacij ter načrtovanju skupnih dejavnosti v posameznih projektih EMPACT (Evropska multidisciplinarna platforma za boj proti kriminalu).

Forenzične preiskave z različnimi metodami preiskav varovanih sledi so tudi v letu 2019 pomembno prispevale k preiskovanosti različnih kaznivih dejanj. Predvsem preiskave DNK so tiste, ki omogočajo hitro, učinkovito in zanesljivo preiskovanje kaznivih dejanj. Nacionalni forenzični laboratorij (v nadaljnjem besedilu: GPU NFL) ima ustrezno laboratorijsko infrastrukturo, ki omogoča varno in kompetentno delo ter izvedbo akreditiranih ter mednarodno priznanih metod. Ohranil je status akreditiranega laboratorija po mednarodnem standardu ISO/IEC 17025:2017, saj je v letu 2019 uspešno prestal ocenjevanje akreditacijskega organa po novi izdaji navedenega standarda. Nova izdaja standarda je prinesla nekaj sprememb in zahtev, zaradi katerih so bile potrebne prilagoditve laboratorijskih dejavnosti. V letu 2019 sta bili

pridobljeni novi akreditaciji za preiskave mikrosledi tekstilnih vlaken in preiskave dokumentov; skupno je akreditiranih 23 metod.

Policija je s kriminalističnim pridobivanjem in vrednotenjem informacij ter analitičnim delom podprla procese odločanja, preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja organizirane in drugih hudih oblik kriminalitete ter prispevala k učinkovitejšemu usmerjanju kompleksnih preiskav in razrešitvi primerov. Posebna pozornost je bila namenjena poglobitvi analitičnega sodelovanja s sorodnimi enotami varnostnih organov sosednjih držav, držav Zahodnega Balkana in EU ter z Europolom. Slovenska kriminalistična analitika je bila vpeta v pripravo nove metodologije Ocene ogroženosti EU zaradi hudih in organiziranih oblik kriminalitete, na podlagi katere bo leta 2021 pripravljena naslednja tovrstna ocena. Slovenska kriminalistična analitika tesno sodeluje s krovno enoto EU IRU (EU Internet Referral Unit) na področju preprečevanja zlorabe interneta v teroristične namene. Vključena je v Europolove platforme in v program zaupanja YouTube Trusted Flogger, ki omogočajo hitre izbrise spornih vsebin. Na nacionalni ravni so se nadaljevali procesi razvoja in vpeljave novih metod in tehnik dela, pa tudi nadgrajevanje in vpeljave novih analitskih orodij. Nadaljevale so se implementacija Direktive (PNR) 2016/681 v nacionalno zakonodajo, ki ureja področja nalog in pooblastil policije ter letalstva, nadgradnja informacijskega sistema in integracija delovnih procesov v obstoječe delovne procese policije (Direktiva (EU) 2016/681 Evropskega parlamenta in sveta z dne 27. aprila 2016 o uporabi podatkov iz evidence podatkov o potnikih (NPR) za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in pregon terorističnih in hudih kaznivih dejanj, 2016).

Na področju mednarodnega sodelovanja v letu 2019 je bila slovenska policija vključena v skupne akcijske dneve v okviru projektov EMPACT, organizirane za področja nedovoljenih migracij, tihotapstva trošarinskega blaga, prepovedanih drog (predvsem kokaina v zabojnikih) in orožja, zlorab plačilnih kartic in drugih plačilnih sredstev ter odstranjevanja spletnih vsebin, ki spodbujajo terorizem.

Oktober 2019 je v Santiagu, Čile, potekalo 88. zasedanje Generalne skupščine Interpola, ki se ga je udeležila delegacija slovenske policije in notranjega ministrstva. Na skupščini so razpravljali o aktualnih varnostnih grožnjah zaradi terorizma, organiziranega kriminala in kibernetike kriminalitete. Sprejete so bile resolucije, na podlagi katerih bo Interpol nadaljeval svoje projekte (I-CORE), začel pogajanja za sklenitev krovnega sporazuma z EU, sklenil sporazum z Južnoafriško razvojno skupnostjo (SADC) in ustanovil regionalni biro za Bližnji vzhod in Severno Afriko v Savdski Arabiji. Na skupščini se je generalna direktorica slovenske policije srečala s

predstavniki Interpola, generalnimi direktorji in visokimi predstavniki policij držav članic organizacije, delegacijami držav Zahodnega Balkana in še z nekaterimi drugimi visokimi predstavniki držav članic te organizacije.

3 Preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kriminalitete

Policija je v letu 2019 obravnavala 54.867 kaznivih dejanj, za katera je vložila kazensko ovadbo ali poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe, kar je najmanj v zadnjih desetih letih. Preiskanosť kaznivih dejanj je bila 50,2-odstotna.

V celotni kriminaliteti največji delež, in sicer 85,3 % vseh kaznivih dejanj, obsega splošna kriminaliteta. Gospodarska kriminaliteta obsega 14,7 % kriminalitete. Med vsemi kaznivimi dejanji je bilo evidentiranih 1,5 % kaznivih dejanj, ki zaradi svojih značilnosti izpolnjujejo merila organizirane kriminalitete. V celotnem številu kaznivih dejanj je bilo evidentiranih tudi 2,5 % kaznivih dejanj, ki so jih storili mladoletni storilci. Ta kazniva dejanja opredeljujemo kot mladoletniško kriminaliteto.

Evidentirana kazniva dejanja so v letu 2019 ustvarila škodo v višini 402.617.100 evrov, pri čemer največji del, kar 76,4 %, obsega škoda, povzročena s kaznivimi dejanji gospodarske kriminalitete.

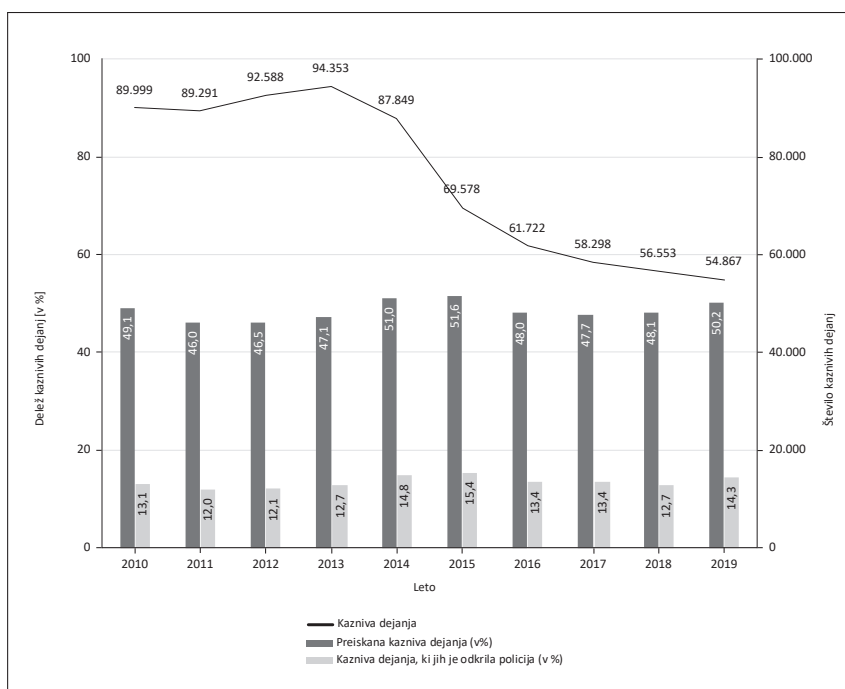
S primerjanjem podatkov v desetletnem obdobju lahko ugotovimo, da se je tudi leta 2019 nadaljeval trend padanja števila obravnavanih kaznivih dejanj. Na izrazit negativni trend obravnavanih kaznivih dejanj v zadnjih petih letih je vplivalo predvsem manjše število prijavljenih in odkritih kaznivih dejanj splošne kriminalitete, opazen pa je tudi padec števila kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete (tabela 1).

Tabela 1: Kazniva dejanja – osnovni pregled (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Osnovni pregled	Leto										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Število kaznivih dejanj (celotna kriminaliteta)	89.999	89.291	92.588	94.353	87.849	69.578	61.722	58.298	56.553	54.867	
Število preiskanih kaznivih dejanj	44.200	41.051	43.036	44.441	44.844	35.921	29.649	27.779	27.218	27.567	
Število kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija	11.832	10.702	11.245	11.955	12.988	10.692	8.272	7.807	7.210	7.851	
Število kaznivih dejanj splošne kriminalitete	76.952	76.372	79.647	77.885	70.823	56.684	51.585	49.350	48.188	46.826	
Število kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete	13.047	12.919	12.941	16.468	17.026	12.894	10.137	8.948	8.365	8.041	
Število kaznivih dejanj organizirane kriminalitete	360	328	529	577	393	406	467	433	595	809	
Število kaznivih dejanj mladoletniške kriminalitete	2.254	2.080	2.017	2.102	1.920	1.352	1.312	1.358	1.318	1.384	
Delež splošne kriminalitete (v %)	85,5	85,5	86	82,5	80,6	81,5	83,6	84,7	85,2	85,3	
Delež gospodarske kriminalitete (v %)	14,5	14,5	14	17,5	19,4	18,5	16,4	15,3	14,8	14,7	
Delež organizirane kriminalitete (v %)	0,4	0,4	0,6	0,6	0,4	0,6	0,8	0,7	1,1	1,5	
Delež mladoletniške kriminalitete (v %)	2,5	2,3	2,2	2,2	2,2	1,9	2,1	2,3	2,3	2,5	
Število mrtvih	32	42	39	40	30	52	33	35	25	26	
Število hudo poškodovanih	265	241	270	237	237	220	182	155	151	128	
Število lahko poškodovanih	2.616	2.419	2.373	2.239	2.028	1.851	1.675	1.268	1.327	1.326	
Škoda (v 1.000 EUR)	536.342,80	273.274,20	546.189,90	382.207,40	814.148,50	514.955,60	595.985,40	507.518,00	547.564,30	402.617,10	
Škoda gospodarske kriminalitete (v 1.000 EUR)	462.445,50	177.320,50	456.974,90	292.872,60	723.073,00	421.152,10	524.732,00	435.273,70	480.861,10	307.685,40	
Delež škode gospodarske kriminalitete (v %)	86,2	64,9	83,7	76,6	88,8	81,8	88	85,8	87,8	76,4	

Pri pregledu podatkov za zadnjih deset let (2010–2019) lahko opazimo zanimive trende gibanja skupnega števila odkritih kaznivih dejanj. Največ kaznivih dejanj je policija odkrila leta 2013, potem pa je krivulja začela strmo padati. Takšen trend se je nadaljeval tudi v letu 2019. Vzroki za to so različni, nedvomno pa ima velik vpliv prav interes oškodovancev po prijavi kaznivega dejanja. Zaradi selitve različnih oblik kriminalitete v digitalno okolje se najverjetneje povečuje tudi delež kriminalitete, za katero policija ne izve. Preiskanosť kaznivih dejanj v istem obdobju se giblje od 49,1 do 50,2 %, delež kaznivih dejanj, ki jih policija odkrije z lastno dejavnostjo, prav tako ostaja v približno enakem obsegu in se giblje od 13,1 do 14,3 % (graf 1).

o izvedenih procesnih opravilih izkazujejo padec, vendar je ta nekoliko manjši. Nedvomno je zanimiv podatek o izvedbi pooblastila policijskega zaslišanja, ki kljub velikemu številu uspešno preiskanih kaznivih dejanj ostaja relativno nizko. Statistični podatki izkazujejo, da je bilo policijsko zaslišanje v letu 2019 izvedeno le v 2,5 % preiskanih kaznivih dejanj, kar nedvomno kaže na to, da navedeno pooblastilo kljub relativno dolgi uzakonitvi ne dosega pričakovanih ciljev (tabela 2).

Graf 1: Število kaznivih dejanj ter deleži preiskanih kaznivih dejanj in kaznivih dejanj, ki jih je odkrila policija (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Pri preiskovanju kaznivih dejanj in zbiranju dokazov je policija v letu 2019 poleg klasičnih policijskih pooblastil v skladu z Zakonom o kazenskem postopku izvajala tudi različna procesna opravila. Glede na trend padanja števila odkritih kaznivih dejanj v zadnjih letih tudi statistični podatki

Tabela 2: Preiskovalna dejanja pri preiskovanju kaznivih dejanj (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta dejanja	Število dejanj									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Število ogledov kraja kaznivega dejanja	21.931	22.793	23.410	23.060	19.317	16.781	17.325	15.799	15.861	15.299
Število hišnih preiskav	2.417	2.321	2.154	2.115	2.236	1.697	1.719	1.621	1.459	1.483
Število osebnih preiskav	267	209	214	175	216	159	176	168	164	196
Število zasegov predmetov	14.830	14.686	15.143	15.435	15.488	13.005	13.150	13.700	13.227	13.910
Število policijskih zaslišanj	640	707	643	660	805	817	723	799	783	701

Ob izpolnjenih zakonskih pogojih in na podlagi odredb pristojnih odredbodajalcev je policija za preiskavo kaznivih dejanj ter zbiranje in zavarovanje dokazov uporabljala tudi prikrite preiskovalne ukrepe. Največji trend padanja je zaznati pri ukrepu pridobitve podatkov v elektronskem komunikacij-

skem omrežju, ki je najpogosteje podlaga za uvedbo drugih prikritih preiskovalnih ukrepov. V tem segmentu je zanimiv podatek, da je bil ukrep uporabljen za nekoliko manj oseb, zelo pa se je povečalo število drugih prikritih preiskovalnih ukrepov (tabela 3).

Tabela 3: Prikriti preiskovalni ukrepi pri preiskovanju kaznivih dejanj (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta ukrepa	Število ukrepov									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Število pridobitev podatkov o prometu v elektronskem komunikacijskem omrežju		953	1.026	647	485	566	437	486	393	
Število pridobitev podatkov o zavarovanju prometnih podatkov v zvezi s komunikacijo									75	
Število pridobitev podatkov o vlogah, depozitih, stanju in prometu na računu									69	
Število drugih prikritih preiskovalnih ukrepov	976	956	765	794	793	721	633	613	815	
Število oseb, zoper katere je bila odrejena pridobitev podatkov o prometu v elektr. komun. omrežju		517	628	477	256	331	220	238	199	
Število oseb, zoper katere je bila odrejena pridobitev podatkov o zavarovanju prometnih podatkov									19	
Število oseb, zoper katere je bila odrejena pridobitev podatkov o vlogah, depozitih, stanju									71	
Število oseb, zoper katere so bili odrejani drugi prikriti preiskovalni ukrepi	326	371	296	293	255	249	247	259	301	

Pregled števila zaključnih dokumentov, povezanih s predkazenskimi postopki, ki jih je policija vodila v letu 2019, kaže zmeren padec števila podanih kazenskih ovadb in rahel porast števila poročil v dopolnitev kazenskih ovadb. Zmanjšalo se je število kazenskih ovadb v skrajšanem postopku (tabela 4).

letih, policija pa je s svojim delom zbrala dokaze in podala kazenske ovadbe za 15.890 fizičnih oseb (tabela 5).

Policija je v predkazenskih postopkih poleg navedenih fizičnih oseb ugotavljala tudi vpletenost pravnih oseb. S pri-

Tabela 4: Zaključni dokumenti obravnavanih kaznivih dejanj (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta zaključnega dokumenta	Število zaključnih dokumentov									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kazenska ovadba	65.463	66.321	66.176	43.090	31.937	24.291	25.132	23.745	23.010	23.175
Poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe	17.161	17.415	18.322	19.490	18.364	15.684	15.192	14.536	14.618	14.645
Poročilo (148/7 ZKP; 148/10 ZKP)	17.189	17.583	13.515	6.504	7.591	7.229	7.256	7.208	6.990	7.072
Skrajšani postopek – kazenska ovadba*	9	23	4.589	31.606	30.591	25.901	23.783	28.227	30.971	29.246

* Gre za kazenske ovadbe zoper neznanega storilca za bagatelna kazniva dejanja, in sicer za:

- tatvine po drugem odstavku 204. člena Kazenskega zakonika (KZ-1, 2008), če višina vrednosti ukradene stvari ne presega 200 evrov,
- zatajitve po drugem in petem odstavku 208. člena KZ-1 (2008), če vrednost zatajene stvari ne presega 200 evrov,
- goljufije po petem odstavku 211. člena KZ-1 (2008), če povzročena premoženjska škoda ne presega 200 evrov,
- poškodovanje tuje stvari po prvem odstavku 220. člena KZ-1 (2008), če povzročena škoda ne presega 500 evrov, ter
- kazensko ovadbo zoper neznanega storilca za kazniva dejanja, za katera je kot glavna kazen predpisana denarna kazen ali kazen zapora do treh let.

V letu 2019 je bilo s kaznivimi dejanji oškodovanih skupno 32.237 fizičnih oseb, kar je najmanj v zadnjih desetih

merjavo podatkov iz preteklih let lahko ugotovimo, da je tudi v tem segmentu od leta 2014 zaznan padec tako števila kazni-

Tabela 5: Fizične osebe v kaznivih dejanjih (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Fizične osebe	Leto									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Število ovadenih oseb	20.882	20.073	19.543	19.278	19.240	16.647	16.063	15.759	15.562	15.890
Število oškodovanih oseb	45.119	45.452	48.179	48.765	43.822	36.494	36.165	35.166	33.006	32.237

Tabela 6: Pravne osebe v kaznivih dejanjih (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Pravne osebe	Leto									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Število kaznivih dejanj, obravnavanih na podlagi Zakona o odgovornosti pravnih oseb (25. člen)	1.972	3.741	4.006	4.827	4.213	3.704	4.213	2.980	3.093	3.168
Število ovadenih oseb	648	835	961	1.055	1.194	1.143	986	827	705	707
Število oškodovanih oseb	8.920	9.567	10.132	10.223	9.251	7.212	7.416	7.176	6.614	6.452

vih dejanj, obravnavanih na podlagi Zakona o odgovornosti pravnih oseb, kot števila ovadenih oseb (tabela 6).

Večino kaznivih dejanj obravnavajo policijske enote na regionalni in lokalni ravni, nekaj pa jih obravnava tudi Generalna policijska uprava, predvsem Nacionalni preiskovalni urad (v nadaljnjem besedilu: NPU). Preiskave zahtevnih oblik kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete, korupcije in organizirane kriminalitete so bile prednostne naloge NPU tudi v letu 2019. Obseg dela se po vsebini in količini ni bistveno spremenil, bilo pa je manj zaključenih preiskav kaznivih dejanj, predvsem organizirane kriminalitete. S tem se je nadaljeval vzorec, da letu z več zaključenimi preiskavami kaznivih dejanj sledi leto z manj zaključenimi preiskavami kaznivih dejanj, v katerem je delo preiskovalcev osredotočeno na odkrivanje novih kriminalnih dejavnosti in zagotovitev pogojev za začetek njihovega preiskovanja. Premoženjska škoda, povzročena s kaznivimi dejanji, ki jih je obravnaval NPU, je znašala 183 milijonov evrov. NPU je v preiskave kaznivih dejanj vključil tudi finančne preiskave; v letu 2019 je tako podal pobude za začasno zavarovanje zahtevkov za odvzem premoženjske koristi po Zakonu o kazenskem postopku (ZKP-N, 2019) za 121 milijonov evrov protipravno pridobljene premoženjske koristi. Med gospodarskimi kaznivimi dejanji so prevladovali zlorabe položaja ali pravic in zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti, goljufije, ponareditve ali uničenja poslovnih listin ter pranje denarja. Izvršitvene oblike kaznivih dejanj so bile podobne kot v preteklih letih; praviloma je šlo za kvalificirane oblike kaznivih

dejanj, ki so bile usmerjene v pridobivanje velike premoženjske koristi oziroma posledično v povzročitev velike škode. Obravnavani osumljenci so bili praviloma poslovodne osebe in osebe z nadzornimi funkcijami v posameznih gospodarskih subjektih.

NPU je pozornost usmeril v preiskovanje kaznivih dejanj z največjimi korupcijskimi tveganji, in sicer v zdravstvenem sistemu, pri stečajih, na bankah in v športu. V letu 2019 je bilo končanih več preiskav kaznivih dejanj v zdravstvenem sistemu, vključno s primerom podkupovanja tujega javnega uslužbenca.

Na področju organizirane kriminalitete sta bili končani preiskava trgovine z ljudmi in zlorabe prostitucije, v kateri je bilo za 14 milijonov protipravno pridobljene premoženjske koristi, in obravnava različnih posameznikov in kriminalnih združb, ki se ukvarjajo s trgovino s prepovedanimi drogami in prepovedanim prehajanjem meje ali ozemlja države.

Več zahtevnih preiskav so v letu 2019 vodili tudi različni sektorji kriminalistične policije na policijskih upravah (tabela 7). Kljub temu je treba poudariti, da največ kaznivih dejanj še vedno obravnavajo lokalne policijske enote – policijske postaje (PP).

Tabela 7: Število kaznivih dejanj po enotah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Enota dosjeja	Število kaznivih dejanj									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PU Celje	9.392	9.056	9.860	9.790	9.540	6.760	6.826	6.197	5.833	6.210
PU Koper	6.428	6.062	6.236	5.584	6.164	6.954	4.218	4.265	4.154	3.860
PU Kranj	6.413	5.786	6.011	7.280	6.067	5.411	4.564	3.849	4.117	3.315
PU Ljubljana	44.494	45.177	45.476	46.175	42.375	31.502	28.170	26.969	25.121	23.683
PU Maribor	12.447	12.025	12.540	12.534	11.359	8.892	7.693	7.296	7.086	7.185
PU Murska Sobota	2.446	2.867	2.926	2.848	3.186	3.002	2.460	2.346	2.405	3.105
PU Nova Gorica	2.640	2.372	2.625	2.534	2.918	2.171	2.518	2.278	2.154	1.953
PU Novo mesto	5.661	5.896	6.858	7.488	6.077	4.790	5.136	5.051	5.536	5.495
GPU	78	50	56	120	163	96	137	47	147	61
Skupaj	89.999	89.291	92.588	94.353	87.849	69.578	61.722	58.298	56.553	54.867

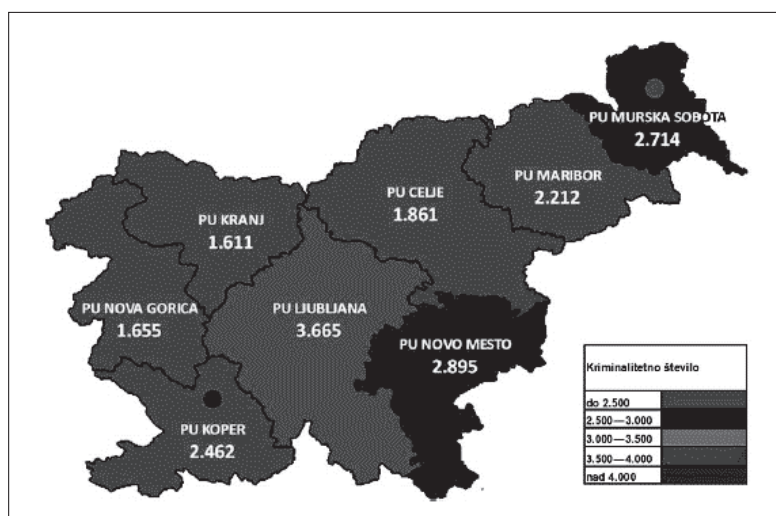
Preiskovanje kaznivih dejanj ter njihovo preprečevanje in odkrivanje so med glavnimi nalogami policije, sama preiskavnost pa je eden izmed kazalnikov uspešnosti dela, pri čemer je treba upoštevati še številne druge dejavnike, ki vplivajo na delo policije. To so nedvomno urbanizacija in razvoj območja, ki ga posamezna enota pokriva, geografska razčlenjenost, kadrovska zasedenost, obremenjenost z drugimi policijskimi nalogami in številne druge posebne okoliščine. Kljub vsem naštetim dejavnikom lahko ugotovimo, da so bile policijske enote na tem področju v letu 2019 relativno uspešne, kar dokazuje tudi skupni delež preiskavnosti kaznivih dejanj (tabela 8).

Obremenjenost posameznih območij PU s številom kaznivih dejanj na 100.000 prebivalcev je razvidna z naslednje slike, pri tem pa najbolj izstopa območje PU Ljubljana. To ne preseneča, saj gre za izrazito urbano okolje z velikim številom prebivalstva in visoko stopnjo dnevne migracije, pa tudi za upravno in poslovno središče države.

Razvidna je tudi nekoliko večja obremenjenost območij PU Novo mesto in PU Murska Sobota. Območja drugih PU so približno enako obremenjena s kriminaliteto. Najmanj obremenjeno je bilo v letu 2019 območje PU Kranj s 1.611 kaznivimi dejanji na 100.000 prebivalcev (slika 1).

Tabela 8: Preiskavnost kaznivih dejanj po enotah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Enota dosjeja	Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
PU Celje	60,8	57,0	53,3	55,0	58,5	57,2	59,1	60,6	60,4	58,1
PU Koper	55,9	51,9	46,1	45,5	59,9	69,1	46,8	47,1	49,6	48,3
PU Kranj	59,7	49,3	48,4	51,9	55,7	55,0	47,1	44,1	52,3	48,2
PU Ljubljana	39,9	37,4	41,5	40,9	44,7	41,9	40,3	40,6	37,7	43,6
PU Maribor	52,2	52,0	49,0	51,8	51,7	53,5	49,6	51,5	52,3	49,9
PU Murska Sobota	68,6	68,2	61,4	64,5	68,5	72,2	67,1	67,8	66,5	76,1
PU Nova Gorica	54,4	53,4	49,7	47,7	47,3	54,1	53,2	50,4	49,9	52,2
PU Novo mesto	63,9	58,9	56,0	56,1	60,4	60,1	62,4	56,1	63,0	57,3
GPU	98,7	96,0	96,4	98,3	93,3	94,8	97,8	97,9	100,0	96,7
Skupaj	49,1	46,0	46,5	47,1	51,0	51,6	48,0	47,7	48,1	50,2

Slika 1: Število kaznivih dejanj na 100.000 prebivalcev po policijskih upravah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

4 Pregled po posameznih vrstah kriminalitete

4.1 Splošna kriminaliteta

V letu 2019 je policija obravnavala 46.826 kaznivih dejanj splošne kriminalitete. Delež splošne kriminalitete v skupnem številu kaznivih dejanj je bil leta 2019 85,3-odstoten. Največ je bilo kaznivih dejanj premoženjske kriminalitete, in sicer tatvin in velikih tatvin. Ti dve skupini kaznivih dejanj skupaj obsegata kar 55,3 % skupnega števila kaznivih dejanj splošne kriminalitete (tabela 9).

severno in zahodno od Slovenije, pri čemer v teh državah varnostni organi opažajo tudi manjšo prisotnost kriminalnih skupin iz vzhodne Evrope, medtem ko je bilo v Sloveniji manj prisotnosti kriminalnih skupin z območja nekdanje Jugoslavije.

Opozoriti je treba na relativno visoko stopnjo preiskanih ropov (51,0 %) in roparskih tatvin (76,3 %), ki poleg premoženjske škode, ki jo povzročajo, vsebujejo tudi element nasilja, ki je pogosto povezano z neposrednim stikom osumljenca in žrtve. Sodobne metode zavarovanja sledi so pri tovrstnih kaznivih dejanjih bistvenega pomena. Na drugi strani je stopnja

Tabela 9: Kazniva dejanja splošne kriminalitete – deset najpogostejših kaznivih dejanj splošne kriminalitete (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Tatvina	22.751	20.365	19.022	18.473	16.625	24,5	25,8	25,2	26,4	29,3
Velika tatvina	11.077	11.497	10.004	9.342	9.254	18,9	16,1	19,8	20,1	18,3
Poškodovanje tuje stvari	3.218	2.997	3.194	3.372	3.342	22,0	23,5	23,2	21,1	23,3
Goljufija	2.816	2.626	2.406	2.706	3.117	84,0	82,4	78,4	77,9	77,6
Grožnja	389	1.394	1.453	1.539	1.604	84,8	90,5	91,5	89,7	90,0
Zatajitev	1.550	1.367	1.434	1.491	1.475	42,1	39,4	37,4	35,9	35,9
Lahka telesna poškodba	1.382	1.344	1.255	1.394	1.426	86,5	88,8	89,2	90,3	88,4
Nasilje v družini	1.283	1.346	1.273	1.368	1.334	95,0	94,9	96,5	97,6	98,0
Ponarejanje listin	1.605	1.300	1.573	985	1.297	96,4	95,2	94,0	93,6	93,4
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	1.752	1.467	1.645	1.511	1.247	95,2	93,5	94,0	92,3	92,8
Druga kazniva dejanja	8.861	5.882	6.091	6.007	6.105	88,2	82,6	81,6	79,7	80,6
Skupaj	56.684	51.585	49.350	48.188	46.826	44,4	42,1	43,8	43,9	46,1

Že iz tabele 9 je razvidno, da so premoženjska kazniva dejanja tista, zaradi katerih so prebivalci največkrat oškodovani. Kljub temu v zadnjih letih zaznavamo trend padanja števila kaznivih dejanj premoženjske kriminalitete, še posebno tatvin, vlomov in ropov. S podobnim trendom se srečujejo tudi v drugih državah EU (Eurostat Statistics Explained, 2014),

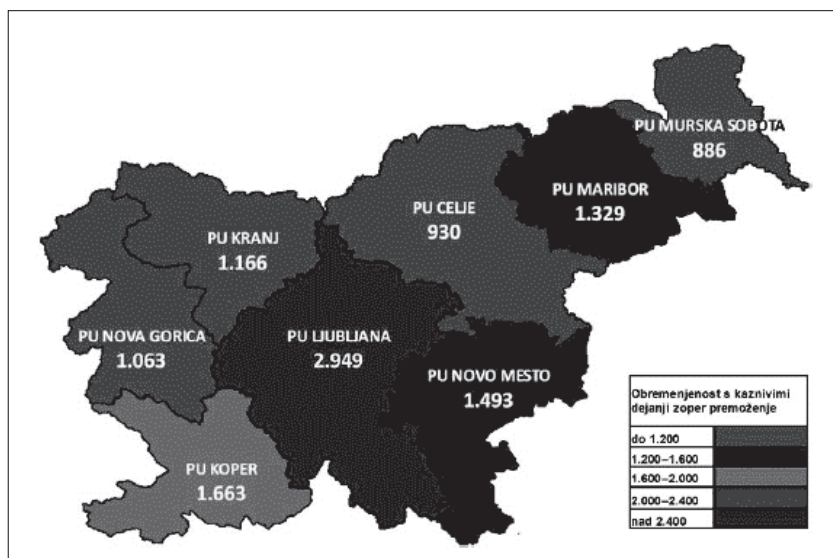
preiskanih kaznivih dejanj velikih tatvin v letu 2019 nekoliko padla, stopnja preiskanih kaznivih dejanj tatvin pa se je povečala (tabela 10).

Tabela 10: Kazniva dejanja zoper premoženje (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Poškodovanje tuje stvari	3.218	2.997	3.194	3.372	3.342	22,0	23,5	23,2	21,1	23,3
Velika tatvina	11.077	11.497	10.004	9.342	9.254	18,9	16,1	19,8	20,1	18,3
Tatvina	22.751	20.365	19.022	18.473	16.625	24,5	25,8	25,2	26,4	29,3
Rop	235	227	243	264	255	37,9	38,8	47,7	51,1	51,0
Roparska tatvina	59	54	52	58	59	57,6	77,8	71,2	70,7	76,3
Zatajitev	1.550	1.367	1.434	1.491	1.475	42,1	39,4	37,4	35,9	35,9
Goljufija	2.816	2.626	2.406	2.706	3.117	84,0	82,4	78,4	77,9	77,6
Požig	42	63	70	64	47	40,5	25,4	27,1	32,8	23,4
Druga kazniva dejanja	1.053	916	1.096	808	800	83,3	81,4	81,8	76,5	72,4
Skupaj	42.801	40.112	37.521	36.578	34.974	29,0	28,4	29,3	29,8	31,6

S pregledom in primerjanjem podatkov o premoženjski kriminaliteti in obremenjenosti po območjih PU lahko ugotovimo, da je s to vrsto kriminalitete najbolj obremenjeno območje PU Ljubljana, sledi območje PU Koper, najmanj obremenjena pa so območja PU Nova Gorica, PU Kranj, PU Celje in PU Murska Sobota. Navedeni podatki ne presenečajo, saj je premoženjska kriminaliteta posebno izrazito prisotna v

velikih urbanih naseljih, ki jih je največ prav v tej regiji. Za območje PU Koper je že dlje časa značilen porast premoženjske kriminalitete v času turistične sezone, ko se občutno poveča število ljudi na tem območju (slika 2).

Slika 2: Število kaznivih dejanj zoper premoženje na 100.000 prebivalcev po policijskih upravah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Čeprav število prijavljenih in odkritih kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost med leti niha, njihovo število narašča (tabela 11). V letu 2019 jih je policija obravnavala 467, največ, kar 145, je bilo spolnih napadov na osebo, mlajšo od 15 let. Ta kazniva dejanja so glede na preteklo leto v precejšnjem porastu. Gre za osebna kazniva dejanja, pri katerih je težko vplivati na to, ali bodo prijavljena policiji ali ne. Vsekakor pa policija izvaja preventivne dejavnosti za ozaveščanje ljudi o spolnih zlorabah otrok in s tem pripomore, da čedalje več ljudi spolno zlorabo prepozna in tudi prijavi. Preiskovanje tovrstnih kaznivih dejanj od kriminalistov zahteva veliko

vztrajnosti, znanja in veščin, številne opravljene pogovore in sodelovanje z drugimi institucijami (zdravstvenimi organizacijami, centri za socialno delo, šolami idr.).

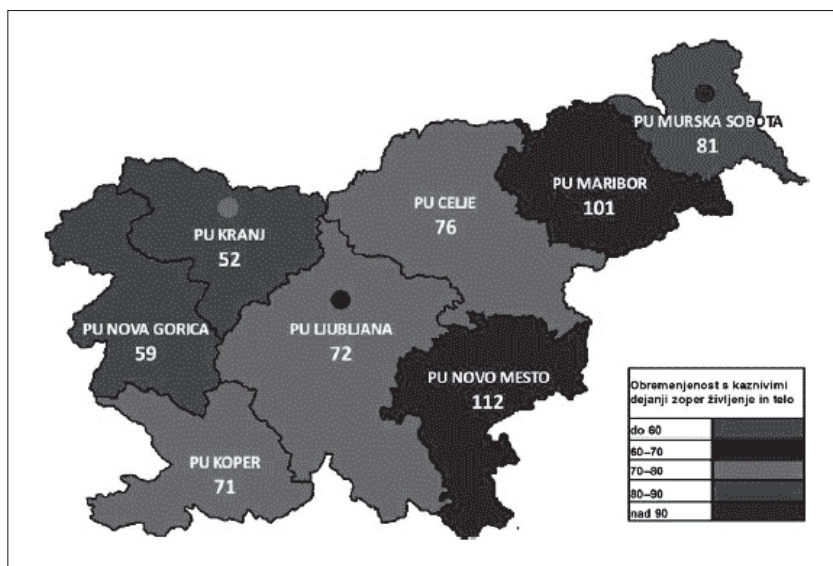
V letu 2019 je policija obravnavala 1.640 kaznivih dejanj zoper življenje in telo. Njihovo število se je v zadnjih letih ustalilo. Število umorov in ubojev, tudi tistih brez pravne podlage za pregon (ker je storilec pred podajo kazenske ovadbe umrl), se v zadnjih desetih letih ni bistveno spremenilo, razen da je v letu 2018 odstopalo število ubojev (bilo jih je 30) – zaradi več poskusov uboja v družinskih skupnostih (tabela 12).

Tabela 11: Kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Posilstvo	43	34	43	42	36	93,0	85,3	93,0	88,1	97,2
Spolno nasilje	30	43	43	33	41	73,3	79,1	88,4	90,9	85,4
Kršitev spolne nedotakljivosti z zlorabo položaja	13	8	6	7	13	76,9	87,5	100,0	100,0	100,0
Spolni napad na osebo, mlajšo od 15 let	84	131	114	96	145	91,7	87,0	87,7	89,6	90,3
Pridobivanje oseb, mlajših od 15 let, za spolne namene	5	9	3	3	75	40,0	88,9	66,7	33,3	97,3
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	78	105	187	137	134	85,9	89,5	87,7	81,8	94,0
Druga kazniva dejanja	19	22	32	37	23	84,2	81,8	84,4	94,6	73,9
Skupaj	272	352	428	355	467	86,0	86,4	88,1	86,8	92,1

Tabela 12: Kazniva dejanja zoper življenje in telo (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Uboj	23	13	20	30	18	95,7	100,0	100,0	100,0	100,0
Umor	25	12	21	16	10	100,0	100,0	100,0	100,0	80,0
Posebno huda telesna poškodba	10	3	8	8	6	80,0	100,0	100,0	87,5	100,0
Huda telesna poškodba	160	152	143	142	136	79,4	82,2	83,2	82,4	80,1
Lahka telesna poškodba	1.382	1.344	1.255	1.394	1.426	86,5	88,8	89,2	90,3	88,4
Druga kazniva dejanja	73	69	60	44	44	98,6	94,2	93,3	90,9	97,7
Skupaj	1.673	1.593	1.507	1.634	1.640	86,7	88,6	89,1	89,9	88,1

Slika 3: Število kaznivih dejanj zoper življenje in telo na 100.000 prebivalcev (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Zanimiv je tudi prikaz obremenjenosti območij PU s kaznivimi dejanji zoper življenje in telo; z največjo obremenjenostjo izstopajo območja PU Murska Sobota, PU Novo mesto in PU Maribor, najmanj obremenjeni pa sta območji PU Nova Gorica in PU Ljubljana (slika 3).

Na področju kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke je v letu 2019 število kaznivih dejanj nasilja v družini primerljivo s preteklimi leti. V letu 2019 je bil velik poudarek na usposabljanju policistov za obravnavo tovrstnih kaznivih dejanj. Potekalo je po sistemu multiplikatorjev, ki se bo v prihodnje še okrepil. V letu 2018 je s 653 primeri izstopalo število kaznivih dejanj odvzema mladoletne osebe, in sicer za-

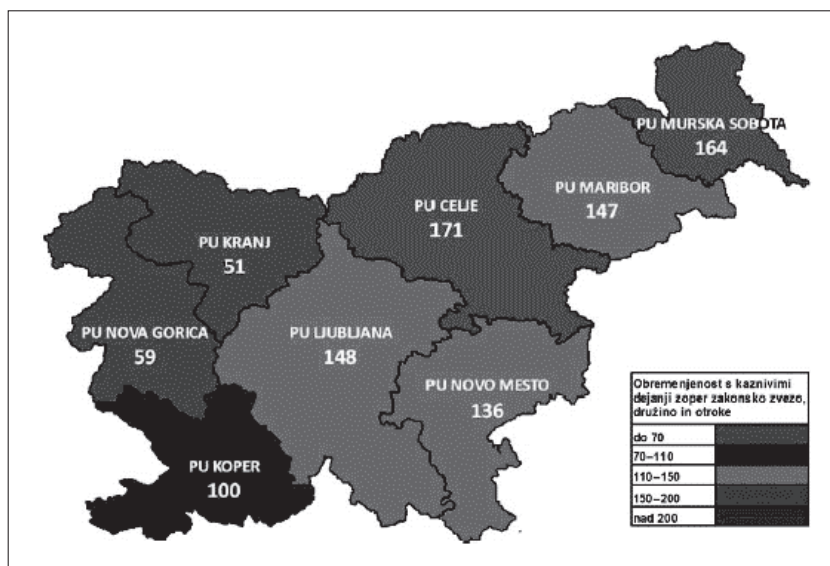
radi več prijav onemogočanja stika z otrokom, določenega na podlagi odločitve sodišča, predvsem na območju PU Ljubljana. V letu 2019 jih je policija obravnavala 374, kar je primerljivo s preteklimi leti, razen z letom 2018 (tabela 13). To kaznivo dejanje je značilno za razpadle družinske skupnosti in je posledica maščevanja enega izmed staršev oziroma odraz slabe komunikacije med staršema, ne zavedajoč se, da je pri tem pravzaprav najbolj oškodovan otrok. Pri obravnavi nasilja v družini policisti hkrati preverjajo tudi morebiten sum zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja, katerega pogostost vsako leto narašča. Število prijav kaznivih dejanj neplačevanja preživnine se iz leta v leto zmanjšuje. Odvisno je od odzivnosti staršev na odločitev sodišč glede plačevanja preživnine.

Tabela 13: Kazniva dejanja zoper zakonsko zvezo, družino in otroke (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Odvzem mladoletne osebe	337	279	330	653	374	88,1	85,3	85,2	74,4	85,6
Nasilje v družini	1.283	1.346	1.273	1.368	1.334	95,0	94,9	96,5	97,6	98,0
Zanemarjanje mladoletne osebe in surovo ravnanje	433	495	469	541	656	94,2	94,3	93,6	96,1	95,3
Neplačevanje preživnine	3.121	337	238	216	176	98,4	94,1	97,1	96,8	100,0
Druga kazniva dejanja	4	8	5	8	7	100,0	87,5	100,0	100,0	85,7
Skupaj	5.178	2.465	2.315	2.786	2.547	96,5	93,6	94,4	91,8	95,6

S slike 4 je razvidna obremenjenost območij PU s kaznivimi dejanji zoper zakonsko zvezo, družino in otroke; izstopata območji PU Murska Sobota in PU Celje, najmanj pa sta s to vrsto kriminalitete obremenjeni območji PU Kranj in PU Nova Gorica.

je končala dalj časa trajajoča preiskava PU Ljubljana, kar se je odrazilo v 71 kaznivih dejanjih pridobivanja oseb, mlajših od 15 let, za spolne namene. Od leta 2016 se zaradi razširjenosti in dostopnosti svetovnega spleta počasi povečuje število kaznivih dejanj prikazovanja, izdelave, posesti in posredovanja

Slika 4: Število kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke na 100.000 prebivalcev po policijskih upravah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

V letu 2019 je bil delež mladoletniške kriminalitete v celotni obravnavani kriminaliteti 2,5 odstoten. Iz tabele 14 je razvidno, da so mladoletniki najpogosteje storilci premoženjskih kaznivih dejanj, relativno veliko pa je tudi storilcev kaznivih dejanj, povezanih s prepovedanimi drogami. Pri tem je treba opozoriti na številne prijave, predvsem iz tujine, kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost otrok v povezavi z internetom. Vse prijave sicer niso vsebovale vseh potrebnih elementov za uvedbo predkazenskega postopka in začetek kriminalistične preiskave, njihova količina pa je vplivala na spremembo organizacije dela. V letu 2019 je bila zaradi opaznega povečanja prijav kaznivih dejanj spolnega izkoriščanja otrok preko svetovnega spleta predlagana ustanovitev delovne skupine za preiskovanje spolnih zlorab otrok preko svetovnega spleta, v kateri bodo preiskovalci z izkušnjami s tovrstnimi kompleksnimi preiskavami in znanjem, pridobljenim na specialističnih usposabljanjih doma in v tujini. Praviloma se pri preiskavah tovrstnih kaznivih dejanj sodeluje s tujimi varnostnimi organi in agencijami ter pridobiva podatke od ponudnikov internetnih storitev s sedežem v tujini. V letu 2019 se

pornografskega gradiva. Pri tem je ključno ozaveščanje o nevarnostih in pasteh svetovnega spleta. Vsaka preiskava kaznivega dejanja, povezanega z razširjanjem in posestjo gradiva, ki prikazuje spolno zlorabo otrok, je pomembna, saj se tako identificira otroke, ki so žrtve spolne zlorabe, in se jim lahko pomaga.

Tabela 14: Kazniva dejanja mladoletniške kriminalitete – deset najpogostejših kaznivih dejanj mladoletniške kriminalitete (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Tatvina	413	487	455	449	421	99,3	100,0	99,8	100,0	99,5
Velika tatvina	321	169	160	199	155	99,7	100,0	100,0	99,0	99,4
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	81	65	119	100	102	100,0	100,0	100,0	99,0	100,0
Poškodovanje tuje stvari	73	83	128	59	84	100,0	96,4	99,2	98,3	100,0
Lahka telesna poškodba	69	65	70	84	82	100,0	100,0	100,0	100,0	98,8
Pridobivanje oseb, mlajših od 15 let, za spolne namene		1			71	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0
Nasilništvo	50	38	40	54	68	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Prikazovanje, izdelava, posest in posredovanje pornografskega gradiva	22	17	26	43	61	100,0	100,0	100,0	97,7	100,0
Grožnja	12	28	38	45	40	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Goljufija	18	27	33	36	36	100,0	96,3	100,0	100,0	100,0
Druga kazniva dejanja	293	332	289	249	264	100,0	99,7	99,7	100,0	99,6
Skupaj	1.352	1.312	1.358	1.318	1.384	99,7	99,6	99,8	99,6	99,6

4.2 Gospodarska kriminaliteta

Trendna krivulja števila kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete je po letu 2014 obrnjena navzdol, zmanjševanje števila kaznivih dejanj pa se počasi umirja. V letu 2019 je bilo 8.041 obravnavanih tovrstnih kaznivih dejanj, kar je pod desetletnim povprečjem, to je 12.079 kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete letno. Vzroki za to niso enoznačni; povezani so s strukturnimi spremembami obravnavane kriminalitete, zmanjšanjem števila nekaterih obravnavanih kaznivih dejanj in sistemskimi ukrepi nadzornih organov in institucij. Prednostne naloge na področju gospodarske kriminalitete so bile v letu 2019 naslednje: preiskovanje težjih oblik kaznivih dejanj, varovanje finančnih interesov Slovenije in EU, korupcijska kriminaliteta, finančne preiskave in medinstitucionalno sodelovanje. Policija je spremljala pojavne oblike izvrševanja kaznivih dejanj in nadaljevala prizadevanja za enotnejše preiskovanje kaznivih dejanj poslovne in davčne kriminalitete, kriminalitete javnega sektorja, finančne kriminalitete, pranja denarja in korupcije. Pri tem je sodelovala s pristojnimi dr-

žavnimi tožilstvi, nadzornimi organi in institucijami. Aktivna je bila v specializiranih (SPS) in skupnih preiskovalnih skupinah (JIT). Velik poudarek je bil tudi na usposabljanju kriminalistov.

Število obravnavanih kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete se je odrazilo tudi v deležu škode, povzročene s tovrstnimi kaznivimi dejanji. Delež gospodarske škode med celotno škodo, povzročeno s kaznivimi dejanji, je bil od leta 2014 vedno večji od 80,0 %, v letu 2019 pa je s 76,4 % padel pod to mejo. Nihanja so običajna in posledica obravnave primerov z izjemno visokimi škodami oziroma pridobljenimi koristmi, zaključenimi v posameznih letih. Tudi v letu 2019 je bilo največ materialne škode povzročene z najtežjimi oblikami gospodarske kriminalitete, v zadnjih nekaj letih pa so glede na višino povzročene škode in/ali protipravno pridobljene premoženjske škode izstopala kazniva dejanja zlorabe položaja ali zaupanja pri opravljanju gospodarske dejavnosti, oškodovanja upnikov, poslovne goljufije in povzročitve stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem.

Med kaznivimi dejanji gospodarske kriminalitete je bilo še vedno največ, in sicer 2.384, kršitev temeljnih pravic delavcev. Do predhodnih letnih nihanj števila teh kaznivih dejanj je prišlo zaradi poenotenja načina obravnave in spremenjene zakonodaje. Izvedene dejavnosti za varovanje finančnih interesov Slovenije in EU, dobro medinstitucionalno sodelovanje

in zaključene obsežne mednarodne preiskave so se v letu 2019 odrazile v več odkritih kaznivih dejanjih davčne zatajitve in škode, povzročene z njimi. Negativen trend gospodarskih kaznivih dejanj je najočitnejši pri poslovnih goljufijah in goljufijah. Manjše število je posledica manj prijav oškodovancev (tabela 15).

Tabela 15: Kazniva dejanja gospodarske kriminalitete (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

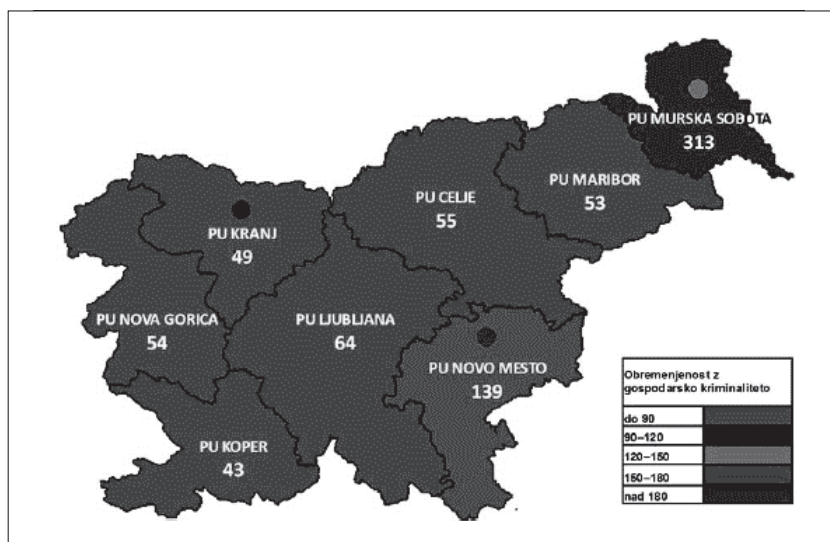
Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Materialna škoda (v 1.000 EUR)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Kršitev temeljnih pravic delavcev	2.669	3.042	1.329	1.517	2.384	7.837	12.932	8.029	6.320	8.266
Ponarejanje denarja	1.350	1.142	1.569	1.192	1.070	67	75	178	98	323
Uporaba ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva	443	694	1.431	660	666	1.074	579	893	503	380
Poneverba in neupravičena uporaba tujega premoženja	826	641	518	642	593	7.263	3.675	5.272	5.969	5.267
Poslovna goljufija	2.160	1.578	1.382	787	562	63.079	50.552	42.174	47.559	24.055
Ponareditev ali uničenje poslovnih listin	279	428	333	927	459	121	0	157	325	0
Goljufija	181	203	229	409	262	10.563	36.748	23.496	22.118	13.160
Zloraba položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti	355	166	289	252	211	228.172	163.041	256.113	74.386	188.153
Davčna zatajitev	94	74	56	93	125	10.728	13.338	4.324	10.556	30.817
Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic	135	157	91	57	68	10.315	3.188	2.820	265.519	2.414
Pranje denarja	73	53	66	31	58	300	1.200	3.325	9.755	0
Oškodovanje upnikov	45	47	30	26	31	38.426	18.688	32.152	7.114	10.237
Zloraba negotovinskega plačilnega sredstva	19	8	15	15	27	29	5	119	612	39
Goljufija v škodo EU	11	15	18	9	25	1.794	2.582	1.083	1.780	2.490
Povzročitev stečaja z goljufijo ali nevestnim poslovanjem	20	21	17	21	24	19.893	185.428	1.988	16.813	14.989
Oderuštvo	35	15	23	27	11	1.215	59	205	276	655
Druga kazniva dejanja	4.199	1.853	1.552	1.700	1.465	20.277	32.640	52.947	11.157	6.441
Skupaj	12.894	10.137	8.948	8.365	8.041	421.152	524.732	435.274	480.861	307.685

Tudi za posamezna kazniva dejanja gospodarske kriminalitete (denimo ponareditve ali uničenje poslovnih listin, overitev lažne vsebine in ponarejanje listin) je značilen vzorec, da po obdobju (letu) z več zaključenimi preiskavami kaznivih dejanj sledi obdobje (letu) z manj zaključenimi preiskavami kaznivih dejanj, v katerem je delo preiskovalcev osredotočeno na odkrivanje novih kriminalnih aktivnosti in zagotovitev pogojev za začetek njihovega preiskovanja (tabela 16).

S slike 5 je razvidna obremenjenost posameznih območij PU s kaznivimi dejanji gospodarske kriminalitete. Največ tovrstnih kaznivih dejanj na 1.000 poslovnih subjektov so v letu 2019 zaznali na območjih PU Murska Sobota in PU Novo mesto, preostala območja PU pa so s tovrstno problematiko obremenjena v relativno podobnem obsegu.

Tabela 16: Kazniva dejanja gospodarske kriminalitete – deset najpogostejših kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Materialna škoda (v 1.000 EUR)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Ponarejanje listin	119	186	334	426	264	2	0	112	14	0
Napad na informacijski sistem	166	261	171	213	215	201	563	737	1.018	892
Zloraba osebnih podatkov	377	145	120	134	196	34	48	102	44	85
Overitev lažne vsebine	103	51	154	324	151	4	0	0	0	0
Ponareditve ali uničenje uradne listine, knjige, spisa ali arhivskega gradiva	143	53	40	9	91	0	0	0	0	0
Jemanje podkupnine	28	80	29	5	83	12	3	0	0	0
Velika tatvina	83	108	210	104	70	314	3.684	629	364	477
Tatvina	55	142	106	84	48	84	67	112	119	48
Dajanje podkupnine	30	24	26	9	43	0	2.119	0	0	0
Zaposlovanje na črno	79	85	44	55	38	0	6	10	9	7

Slika 5: Število kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete na 1.000 poslovnih subjektov po policijskih upravah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Med prednostnimi področji preiskovanja na področju gospodarske kriminalitete so že vrsto let tudi korupcijska kazniva dejanja. Število v letu 2019 obravnavanih korupcijskih kaznivih dejanj odstopa od desetletnega povprečja (to je 101), saj je policija vložila kazenske ovadbe ali poročila v njihovo dopolnitev za 188 značilnih korupcijskih kaznivih dejanj. Do odstopanja števila obravnavanih korupcijskih kaznivih dejanj pride zaradi zaključevanja obsežnejših in posledično dalj časa trajajočih predkazenskih postopkov, v okviru katerih so obravnavana kazniva dejanja, storjena pri vsakdanji interakciji med uradnimi osebami in strankami v uradnih postopkih ali pri ponavljajočih se postopkih v okviru opravljanja gospodarske dejavnosti. Kot primer navajamo zaključene preiskave na področju tehničnih pregledov vozil. Gre za koruptivno ravnanje oseb, ki na podlagi pooblastil opravljajo uradne naloge vsakodnevno in tako v določenem obdobju izvršijo večje število korupcijskih kaznivih dejanj. Poleg tipičnih korupcijskih kaznivih dejanj je policija v letu 2019 obravnavala 34 kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete, ki so vsebovala elemente korupcije, oziroma tako imenovanih netipičnih kaznivih dejanj (tabela 17).

Na področju preprečevanja, preiskovanja in odkrivanja kriminalitete že dalj časa tudi v Sloveniji dobivajo svoj pomen finančne preiskave, katerih namen je ugotoviti protipravno premoženjsko korist, ki jo storilci pridobijo z izvrševanjem kaznivih dejanj, in v nadaljevanju odvzem te koristi. Posebno velik pomen imajo tovrstne preiskave na področju gospodarske kriminalitete, ki statistično dokazano ustvari največjo škodo oziroma korist. Trendna krivulja finančnih preiskav po Zakonu o kazenskem postopku je pozitivna; v letu 2019 jih je policija izvedla 442. Večji nihaj navzgor pri višini ugotovljene škode (210,1 milijona evrov v letu 2019) in višini premoženjske koristi (265,2 milijona evrov v letu 2019) je posledica obravnave posameznih primerov z izjemno visokimi škodami oziroma pridobljenimi koristmi, ki so bili zaključeni v posameznih letih (tabela 18).

Tabela 17: Korupcijska kazniva dejanja (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kršitev proste odločitve volivcev		1		1	1		11			
Sprejemanje podkupnine pri volitvah			1							
Nedovoljeno sprejemanje daril	7	7	4	6	23	9	22	5	54	10
Nedovoljeno dajanje daril	5	10	3	6	23	11	20	7	34	8
Jemanje podkupnine	26	38	9	5	4	28	80	29	5	83
Dajanje podkupnine	22	31	9	10	8	30	24	26	9	43
Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje	8	17	16	9	6	11	27	9	2	23
Dajanje daril za nezakonito posredovanje	3	9	10	4	1	7	15	4	3	21
Skupaj	71	113	52	41	66	96	199	80	107	188
Kazniva dejanja z elementi korupcije (vsaj ena kriminalistična označba 244K ali 261K)	12	17	22	31	32	32	65	48	105	34

Tabela 18: Zaključene finančne preiskave po Zakonu o kazenskem postopku (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Zaključene finančne preiskave po ZKP	Leto					
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Število finančnih preiskav	321	317	295	342	386	442
Število pravnih oseb, ki so bile obravnavane v finančnih preiskavah	188	186	170	188	201	298
Število fizičnih oseb, ki so bile obravnavane v finančnih preiskavah	499	499	500	586	647	558
Višina premoženjske koristi (v 1.000 EUR)	316.972	153.241	282.052	326.948	119.932	265.183
Višina škode (v 1.000 EUR)	289.937	147.280	412.331	351.532	66.879	210.105
Število podanih pobud	150	105	98	93	87	80
Število pravnih oseb, zoper katere je bila podana pobuda	83	71	43	43	78	41
Število fizičnih oseb, zoper katere je bila podana pobuda	209	139	131	117	118	100
Število poročil	221	246	224	271	318	390

4.3 Organizirana kriminaliteta

Dejavnost policije na področju organizirane kriminalitete je bila usmerjena predvsem v odkrivanje in preiskovanje organiziranih oblik čezmejne kriminalitete, katere izvor je večinoma na območju jugovzhodne Evrope in Zahodnega Balkana ali je z njim povezana. Za odkrivanje in preiskovanje delovanja organiziranih kriminalnih združb je bilo v sodelovanju s tujimi varnostnimi organi izvedenih več skupnih preiskav. Preko Evropske multidisciplinarne platforme za boj proti kri-

minalu (EMPACT) je slovenska policija sodelovala z državami članicami EU, Europolom in Eurojustom pri uresničevanju akcijskih načrtov na področjih trgovine z ljudmi, orožja, prepovedanih drog in nedovoljenih migracij. Predvsem pri preprečevanju slednjih, prek osrednje balkanske poti, se je sodelovanje še okrepilo. Na stanje organizirane kriminalitete v zadnjem času nedvomno vplivajo tudi nezakonite migracije, saj so čedalje bolj prisotne organizirane kriminalne skupine, ki izvršujejo kazniva dejanja, povezana s tihotapljenjem nezakonitih migrantov na območje EU (tabela 19).

Tabela 19: Kazniva dejanja organizirane kriminalitete (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	62	52	62	116	293	93,5	100,0	88,7	87,9	96,9
Nepravilna proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	230	304	290	224	109	99,6	100,0	99,7	97,3	100,0
Ponareditev ali uničenje uradne listine, knjige, spisa ali arhivskega gradiva					81	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Jemanje podkupnine					79	0,0	0,0	0,0	0,0	98,7
Uporaba ponarejenega negotovinskega plačilnega sredstva	1		1		56	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Ponareditev ali uničenje poslovnih listin		6			39	0,0	100,0	0,0	0,0	100,0
Dajanje podkupnine					37	0,0	0,0	0,0	0,0	97,3
Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje					22	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Dajanje daril za nezakonito posredovanje					20	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Trgovina z ljudmi	26	26	55	71	10	100,0	96,2	100,0	100,0	100,0
Druga kazniva dejanja	87	79	25	184	63	86,2	91,1	92,0	100,0	96,8
Skupaj	406	467	433	595	809	95,6	98,3	97,5	96,6	98,4

Največji delež med obravnavanimi kaznivimi dejanji z izpolnjenimi merili organizirane kriminalitete⁴ obsegajo kazniva dejanja prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države, in sicer kar 36,2 %. Sledijo kazniva dejanja neupravičene proizvodnje prepovedanih drog, nedovoljenih snovi v športu in predhodnih sestavin za izdelavo prepovedanih drog ter prometa z njimi.

Balkanska pot je bila tudi v letu 2019 še vedno ena pomembnejših poti, po kateri so migranti, v čedalje večjem številu, nedovoljeno poskušali priti do ciljne države zahodne in severne Evrope, tudi ob pomoči tihotapcev ljudi. Najbolj obremenjena so bila območja PU Koper, kjer je bilo identificiranih več kot polovica vseh prepovedanih prehodov državne meje, ter PU Ljubljana in PU Novo mesto. Zaradi povečanja obsega nedovoljenih migracij so bile na teh policijskih upravah oblikovane delovne skupine. V letu 2019 je bilo zaradi prepovedanega prehajanja meje ali ozemlja države odprtih pet kriminalističnih preiskav zoper kriminalne združbe, pri

katerih so bili uporabljeni prikriti preiskovalni ukrepi, ki so jih odredila pristojna državna tožilstva in sodišča. Končane so bile že štiri, tudi s sodelovanjem tujih varnostnih organov.

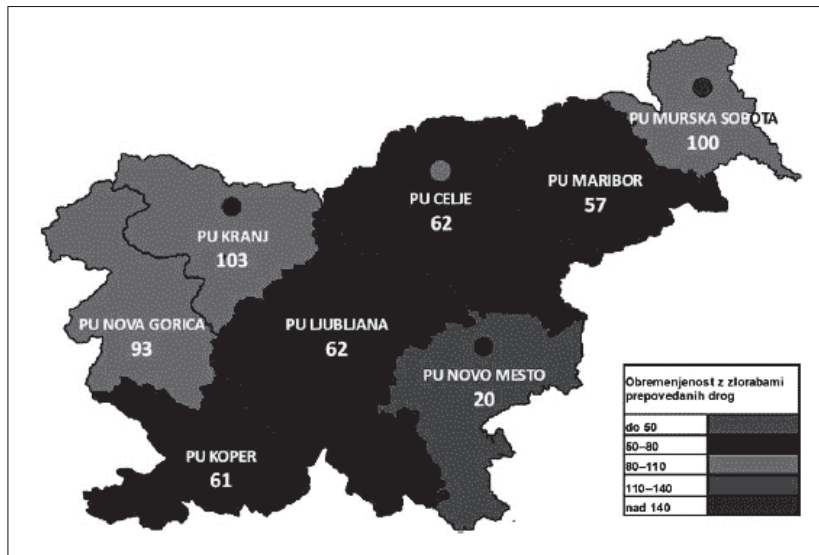
Večina kriminalističnih preiskav prepovedanih drog je bilo mednarodnih, pri čemer so bile v državah članicah EU in Sloveniji zasežene večje količine različnih prepovedanih drog (konoplja, hašiš, heroin, kokain in amfetamin). Količina zaseženih prepovedanih drog ni odvisna samo od aktivnosti policije (v letu 2019 so se policijske enote več ukvarjale z migracijami), temveč tudi od Finančnega urada Republike Slovenije (FURS). V letu 2019 je bilo sicer zaseženega nekoliko več heroina in konoplje. V letu 2019 je bilo odkritih 62, v letu 2018 pa 75 prirejenih prostorov za gojenje konoplje pod umetno ustvarjenimi pogoji, pri čemer je bilo zaseženih 5.393 sadik, v letu 2018 pa 8.393. V povezavi z zlorabami prepovedanih drog je bilo obravnavanih še 1.365 kaznivih dejanj, pri katerih niso bila izpolnjena merila organizirane kriminalitete (tabela 20).

Tabela 20: Zloraba prepovedanih drog (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Neupravičena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog	1.752	1.467	1.645	1.511	1.247	95,2	93,5	94,0	92,3	92,8
Omogočanje uživanja prepovedanih drog ali nedovoljenih snovi v športu	138	146	133	101	118	94,9	93,2	88,0	84,2	85,6
Skupaj	1.890	1.613	1.778	1.612	1.365	95,2	93,4	93,5	91,8	92,2

⁴ Za opredelitev organizirane kriminalne dejavnosti morajo biti izpolnjena štiri obvezna merila in najmanj dve izmed sedmih izbirnih meril. Obvezna merila so obstoj skupine vsaj treh ljudi, delovanje v daljšem času, pridobivanje premoženjske koristi in/ali družbene moči ter izvajanje uradno pregonljivih kaznivih dejanj. Izbirna merila so uporaba nasilja in/ali korupcije, delovanje na mednarodni ravni, sodelovanje pri pranju denarja, notranja pravila ravnanja ter delitev vlog in nalog med člani skupine, podjetniški način delovanja ter vplivanje na medije, gospodarstvo, državno upravo in/ali politiko.

Na sliki 6 je razvidno, da so s kaznivimi dejanji, povezanimi s prepovedanimi drogami, najbolj obremenjena območja PU Kranj, PU Murska Sobota in PU Nova Gorica, druga območja PU pa so s to problematiko obremenjena približno enako.

Slika 6: Število kaznivih dejanj zlorabe prepovedanih drog na 100.000 prebivalcev po policijskih upravah (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Dosedanji podatki kažejo, da skozi Slovenijo poteka tranzit žrtev trgovine z ljudmi iz jugovzhodne Evrope v druge države članice EU, hkrati pa je to za nekatere tudi ciljna država. Število kaznivih dejanj trgovine z ljudmi se je v letu 2019 zmanjšalo (tabela 21). Policija najpogosteje prepoznava izkoriščanje žrtev zaradi prostitucije in spolnih zlorab, medtem ko je drugih oblik izkoriščanja žrtev manj (prisilno delo, prisilno izvrševanje kaznivih dejanj, služabništvo itd.).

Število kaznivih dejanj nedovoljene proizvodnje orožja ali eksploziva in prometa z njim je glede na bližino nekdanj kriznih območij na Zahodnem Balkanu relativno nizko (tabela 22).

Tabela 21: Kazniva dejanja trgovine z ljudmi in zlorabe prostitucije (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Trgovina z ljudmi	51	32	67	71	13	100,0	93,8	98,5	100,0	100,0
Zloraba prostitucije	5		10	24	6	100,0	0,0	90,0	100,0	100,0
Skupaj	56	32	77	95	19	100,0	93,8	97,4	100,0	100,0

Tabela 22: Kazniva dejanja, povezana z orožjem (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Izdelovanje in pridobivanje orožja in pripomočkov, namenjenih za kaznivo dejanje	3	5	3	2	1	100,0	80,0	66,7	50,0	100,0
Nedovoljena proizvodnja in promet orožja ali eksploziva	99	93	63	151	56	92,9	96,8	92,1	96,0	92,9
Skupaj	102	98	66	153	57	93,1	95,9	90,9	95,4	93,0

Trend števila kaznivih dejanj ogrožanja varnosti je naraščajoč, na kar je vplivalo predvsem število groženj. Te so bile v letu 2019 1.604, medtem ko jih je bilo v letu 2015 samo 385 (tabela 23). Večje število groženj je odraz splošne psihosocialne klime v družbi. Protipravni odvzemi prostosti in ugrabitve kažejo na čedalje večjo brezkompromisnost reševanja sporov med kriminalnimi združbami.

evrov in izredno kakovostnih ponaredkov kovancev za dva evra, ki so se unovčevali v avtomatih za napitke in hrano. Trend naročanja ponaredkov na svetovnem spletu se je nadaljeval tudi v letu 2019, pri čemer so se ponaredki bankovcev za 50 evrov naročali na darknetu, ponaredki za 20 evrov pa kar na običajnem spletu.

Tabela 23: Kazniva dejanja ogrožanja varnosti (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Grožnja	389	1.394	1.453	1.539	1.604	84,8	90,5	91,5	89,7	90,0
Izsiljevanje	185	190	243	234	231	61,6	60,5	51,9	44,0	46,3
Ogrožanje oseb pod mednarodnim varstvom	1				1	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Povzročitev splošne nevarnosti	215	236	272	265	302	65,1	66,9	71,3	67,9	59,9
Protipraven odvzem prostosti	31	24	16	19	14	87,1	87,5	93,8	89,5	92,9
Samovoljnost	48	35	31	21	15	77,1	88,6	74,2	81,0	60,0
Ugrabitev	3	3		6	11	100,0	66,7	0,0	83,3	100,0
Skupaj	872	1.882	2.015	2.084	2.178	74,8	84,4	83,8	81,7	81,0

Kaznivih dejanj ponarejanja denarja je bilo v letu 2019 1.090, to pa je povezano z manjšim številom posamičnih unovčitev ponaredkov bankovcev. Nova serija bankovcev, imenovana Evropa, ponuja boljšo zaščito pred ponarejanjem. Odkritih je bilo 4.100 ponaredkov, kar je na ravni preteklih let, z izjemo leta 2018, ko jih je bilo odkritih 11.839 (tabela 24). V letu 2019 je izstopalo unovčevanje ponaredkov za 50

Tabela 24: Zaseženi ponaredki (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta ponaredka	Število ponaredkov									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Evrski kovanci	1.518	1.459	1.956	1.307	1.181	1.092	1.030	1.002	1.397	2.237
Evrski bankovci	2.603	1.174	2.362	1.597	4.869	1.751	1.970	3.293	10.397	1.839
Bankovci drugih valut	138	639	321	65	340	39	80	425	45	24

Balkanska pot je bila še vedno med pomembnejšimi potmi, po katerih so organizirane kriminalne združbe tihotapile migrante. Tako so migranti, znova v večjem številu, od konca leta 2018 in leta 2019 poskušali priti do ciljne države v zahodni in severni Evropi na nedovoljen način, z nezakonitim prehajanjem meje oziroma ozemlja države. V letu 2019 je bilo občutno povečanje števila tovrstnih kaznivih dejanj, kar je razvidno iz tabele 25.

Preiskovanje računalniške kriminalitete je, enako kakor preiskovanje drugih oblik kaznivih dejanj, kjer storilci uporabljajo internet kot sredstvo storitve kaznivega dejanja, povezano s številnimi težavami. Večina sodobnih internetnih storitev omogoča anonimizacijo storilcev kaznivih dejanj, zaradi vseprisotne digitalizacije se pojavlja velika količina digitalnih podatkov (sledi), povezanih s kaznivimi dejanji, ki jih je treba vrednotiti, poleg tega pa je izredno prisoten mednarodni

Tabela 25: Druga kazniva dejanja organizirane kriminalitete (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Ponarejanje denarja	1.351	1.149	1.588	1.206	1.090	10,3	12,4	8,6	10,5	7,2
Prepovedano prehajanje meje ali ozemlja države	200	350	259	292	582	95,5	94,0	84,9	84,6	91,4
Tihotapstvo	5	2	6		1	80,0	100,0	100,0	0,0	100,0
Skupaj	1.556	1.501	1.853	1.498	1.673	21,5	31,5	19,5	25,0	36,6

Na področju preprečevanja terorizma in nasilnega ekstremizma je policija na nacionalni ravni nadaljevala krepitev medagencijskega in vseskupnostnega sodelovanja. Poudarek je bil na ozaveščanju, usposabljanju in medsebojnem sodelovanju deležnikov na državni in lokalni ravni. Operativne policijske dejavnosti so bile usmerjene v preprečevanje z ekstremnim nasiljem povezanih dejavnosti. Zaradi nezakonitih ravnanj civilnih iniciativ je policija v letu 2019 podala 13 kazenskih ovadb. Zaradi versko podprtega ekstremizma je bilo na podlagi zbranih dokazov iz Slovenije odstranjenih pet tujecev.

4.4 Računalniška kriminaliteta

Največji delež računalniške kriminalitete v letu 2019 so obsegali napadi na informacijske sisteme in zloraba informacijskega sistema. Skupna preiskavnost tovrstnih kaznivih dejanj je bila leta 2019 29,8-odstotna (tabela 26).

dejavnik, kar je povezano tako s časom preiskav, ki se daljša, kakor tudi s številnimi procesnimi opravili.

Na področju tako imenovane digitalne forenzike, to je zavarovanj in preiskav zaseženih elektronskih naprav, je policija preiskala več kot 5.000 različnih e-naprav, od tega je bilo skoraj polovica prenosnih telefonov. Pozitiven trend števila preiskav e-naprav se je nadaljeval tudi v letu 2019, saj se e-naprave zasežejo v čedalje več predkazenskih postopkih. Zaradi hitrega napredka in številnih novosti informacijskih tehnologij, opreme in storitev so se policisti tudi v letu 2019 usposabljali na različnih specializiranih tečajih; nabavljena je bila nova oprema in posodobljena obstoječa. Slovenska policija je na področju računalniške kriminalitete tudi okrepila sodelovanje z drugimi policijami, Europolom in Interpolom.

Tabela 26: Kazniva dejanja računalniške kriminalitete (vir: Ministrstvo za notranje zadeve, Policija, 2020)

Vrsta kaznivega dejanja	Število kaznivih dejanj					Delež preiskanih kaznivih dejanj (v %)				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Izdelovanje in pridobivanje orožja in pripomočkov, namenjenih za kaznivo dejanje	1	3			4	100,0	66,7	0,0	0,0	100,0
Kršitev materialnih avtorskih pravic	3	4	5	2	2	100,0	100,0	40,0	100,0	100,0
Napad na informacijski sistem	166	261	171	213	215	22,9	43,7	14,0	31,5	30,2
Zloraba informacijskega sistema	6	11	34	26	23	16,7	36,4	17,6	11,5	8,7
Zloraba osebnih podatkov	4	1	4	6	4	50,0	100,0	75,0	66,7	25,0
Skupaj	180	280	214	247	248	25,0	44,6	16,4	30,8	29,8

5 Sklep

Slovenska policija je bila v letu 2019 na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kriminalitete relativno uspešna, čeprav je mnogo dejavnikov vplivalo na spremembe okolščine, v katerih je morala delovati. Statistični kazalniki kažejo na večleten trend padanja števila obravnavanih kaznivih dejanj, njihova preiskanost pa ves čas ostaja približno enaka. Na večletni enaki ravni ostaja tudi odstotek kaznivih dejanj, ki jih policija odkrije z lastno dejavnostjo.

Na podlagi statističnih podatkov lahko ugotovimo, da premoženjska kriminaliteta prizadene največ prebivalcev, spodbuden pa je podatek, da stopnja preiskanosti tovrstnih kaznivih dejanj, še zlasti tistih z elementi nasilja, ostaja relativno visoka in je višja kot v večini drugih evropskih držav.

Na drugi strani gospodarska kriminaliteta povzroča največjo premoženjsko škodo, kar 76,4 % celotne, čeprav število kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete obsega precej manjši delež v celotnem številu. Najmanjši delež obsega organizirana kriminaliteta, kar je verjetno posledica tega, da po svojih značilnostih ne povzroča neposrednih oškodovancev in je tako občutno manj zaznana. Zaznan je porast organiziranih kriminalnih združb, ki po balkanski poti tihotapijo migrante skozi Slovenijo v zahodno Evropo. Na področju mladletniške kriminalitete je v zadnjih letih opazen trend rasti kaznivih dejanj z elementi nasilja.

Kriminaliteta kot družbeni pojav se še naprej prilagaja trenutnim razmeram, zaradi česar je čedalje bolj prisotna v digitalnem svetu. Visokotehnoški razvoj nam na eni strani

zelo olajšuje življenje, hkrati pa je izredno uporabno sredstvo, ki ga storilci čedalje pogosteje uporabljajo za izvrševanje najrazličnejših kaznivih dejanj. Temu trendu se bo v prihodnje morala prilagoditi tudi normativna ureditev policijskih pooblastil, saj sicer policija ne bo sposobna preiskovati novih pojavnih oblik kriminalitete.

Sodobna kriminaliteta, prežeta z uporabo internetnih storitev, postaja tudi čedalje bolj mednarodna oziroma globalna. To dokazuje tudi mnogo primerov, ki jih je slovenska policija obravnavala v letu 2019. Zaradi zavedanja, da samo dobro in predvsem intenzivno mednarodno sodelovanje ter izmenjava podatkov in informacij omogočata uspeh pri boju proti sodobnim oblikam kriminalitete, je slovenska policija tudi v letu 2019 izvedla številne dejavnosti za utrditev in izboljšanje tovrstnega sodelovanja.

Velik izziv pri zagotavljanju visoke stopnje varnosti, ki temelji tudi na visoki preiskanosti kaznivih dejanj, pa pomenijo svetovne družbene spremembe. Migracije s kriznih žarišč po vsem svetu, preteča grožnja tujih terorističnih borcev, hibridne grožnje in kibernetiki napadi policijo postavljajo pred nove izzive, ki se jim bo ta lahko uspešno uprla le z uporabo sodobnih pooblastil, nenehnim izpopolnjevanjem, sodobnim izobraževanjem in organizacijsko prilagodljivostjo.

Kljub različnim okoliščinam, ki vplivajo na delo policije na področju preprečevanja, preiskovanja in odkrivanja kaznivih dejanj, tako visoka stopnja splošne preiskanosti kaznivih dejanj kakor tudi preiskanosti kaznivih dejanj z najhujšimi posledicami dokazujeta, da je na tem področju Slovenija med najvarnejšimi državami v Evropi.

Literatura

1. Aebi, M. F., Akdeniz, G., Barclay, G., Campistol, C., Caneppele, S., Gruszczynska, B. et al. (2017). *European sourcebook of crime and criminal justice statistics 2014* (2. izd.). Helsinki: European Institute for Crime Prevention and Control, affiliated with the United Nations. Pridobljeno na http://wp.unil.ch/europeansourcebook/files/2018/03/Sourcebook2014_2nd_revised_printing_edition_20180308.pdf
2. Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES). (2019). *Poslovni register Slovenije*. Pridobljeno na <https://www.ajpes.si/prs/>
3. Clarke, S. (2013). *Trends in crime and criminal justice, 2010*. Pridobljeno na <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/4000.pdf>
4. Direktiva (EU) 2016/681 Evropskega parlamenta in sveta z dne 27. aprila 2016 o uporabi podatkov iz evidence podatkov o potnikih (NPR) za preprečevanje, odkrivanje, preiskovanje in pregon terorističnih in hudih kaznivih dejanj. (2016). *Uradni list EU*, (L19/132).
5. Eurostat Statistics Explained. (2014). *Archive: Crime statistics*. Pridobljeno na https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Archive:Crime_statistics
6. Ferme, J. in Kebe, J. (2012). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2011. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 63(2), 85–102.
7. Japelj, B. (2017). Kriminaliteta v Sloveniji leta 2016. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 68(2), 69–99.
8. Japelj, B. (2018). Kriminaliteta v Sloveniji leta 2017. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 69(2), 67–99.
9. Kazenski zakonik (KZ-1). (2008). *Uradni list RS*, (55/08).
10. Killias, M., Aebi, M. F., Aubusson de Cavarlay, B., Barclay, G., Gruszczynska, B., Harrendorf, S. et al. (2010). *European sourcebook of crime and criminal justice statistics – 2010* (4. izd.). Pridobljeno na https://english.wodc.nl/binaries/ob285_full%20text_tcm29-69006.pdf
11. Kolenc, T., Kebe, J. in Bukovnik, A. (2013). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2012. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 64(2), 95–121.
12. Kolenc, T., Kebe, J. in Bukovnik, A. (2014). Kriminaliteta v Sloveniji v letu 2013. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 65(3), 175–206.
13. Lukan, A. (2007). Kriminaliteta v letu 2006. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 58(2), 115–132.
14. Lukan, A. (2008). Kriminaliteta v letu 2007. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 59(2), 99–113.
15. Lukan, A. (2009). Kriminaliteta v letu 2008. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 60(2), 77–90.
16. Lukan, A. in Kolenc, T. (2010). Kriminaliteta v letu 2009. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 61(2), 117–140.
17. Ministrstvo za notranje zadeve, Policija. (2020). *Letno poročilo o delu policije za leto 2019*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve. Pridobljeno na https://www.policija.si/images/stories/Statistika/LetnaPorocila/PDF/LetnoPoročilo2019_popr.pdf
18. Statistični urad Republike Slovenije (SURS). (2019). *Demografsko in socialno področje*. Pridobljeno na https://pxweb.stat.si/SiStatDb/pxweb/sl/10_Dem_soc/10_Dem_soc_05_prebivalstvo_10_stevilo_preb_10_05C20_prebivalstvo_stat_regije/05C2001S.px/
19. Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (ZKP-N). *Uradni list RS*, (22/19).

Crime in Slovenia in 2019

Vojko Urbas, Director of the Criminal Police Directorate, General Police Directorate, Slovenia. E-mail: vojko.urbas@policija.si

This article presents data on crime dealt with by the Slovenian police in 2019, as well as changes and factors that influenced police work, and covers only reported and detected crimes. Priorities of the Slovenian police in the areas of prevention, detection, and investigation of crime were focused on the more serious forms of crime in 2019, in particular those against the highest protected human rights and freedoms, criminal acts with great material damage, unlawful material gain, illegal migration, terrorism, and cybercrime. In 2019, there were 54,867 criminal offenses criminal complaint was filed or reported to supplement the criminal charges, which is the lowest in the last ten years. This continues the decreasing trend of the number of criminal offenses that began in 2014, with the ten-year average is 75,510 criminal offenses. In 2019, the percentage of investigated crime amounted to 50.2%, and the percentage of crime detected by the police with its activity amounted to 14.3%. The largest share was general crime, which amounted to 85.3% of all criminal offenses. Economic crime accounted for 14.7% of all crime, while organized crime accounted for 1.5%, crime committed by juvenile perpetrators represent 2.5%. In the recording of statistical data, certain methodological changes occurred in 2018 and individual data are not the same as the data stated in previous annual reports, however, it does not affect their comparability. The crime situation in 2019 was influenced by several factors, among the most important were the increased number of migrations, which on the one hand, burdens police officers with administrative procedures, and on the other, the police are increasingly discovering smugglers of migrants acting as criminal organizations. Existing digitalization and rapid technological development, which enabled the possibility of keeping users anonymous, the international interconnection of communications, and a large amount of digital data strongly influence the level of crime and the work of the police in the field of crime investigation, especially in the absence of appropriate authorizations. In 2019, the Slovenian police continued to pursue criminal investigation activities with intensive training of staff in various fields, and a great deal of funds was also dedicated to the modernization of technical equipment. Recognizing the international dimension of criminality and the global causes that affect it, the police have invested heavily in international cooperation and strengthening relations with partner countries, both in the region and beyond.

Keywords: crime, Slovenia, criminal offences, investigation, Criminal police

UDC: 343.3/.7(497.4)"2019"